

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประวัติและผลงาน รวมถึงวิเคราะห์กระบวนการรำและกลวิธีการแสดงบททศกัณฐ์ในการแสดงโขน ตอน นางลอย ของครูจตุพร รัตนวราหะ ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ศิลปินอาวุโสผู้ทรงคุณวุฒิ การสังเกตการสอน และการแสดงโขน ตอน นางลอย ตลอดจนรับถ่ายทอดทำรำและกลวิธีการแสดงตัวต่อตัวจากครูจตุพร รัตนวราหะ

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการรำของทศกัณฐ์ตอนนางลอยมี 3 บทบาท คือ 1. บทนั่งเมือง 2. บทเกี้ยวนางสีดาแปลง 3. บทเงินอย ซึ่งในแต่ละเพลงนอกจากจะมีทำรำมาตรฐานแล้ว ยังมีท่ารำท่าบทยืดเหยียดท่าทางเลียนแบบอากัปกิริยาของมนุษย์ และยังได้พบกลวิธีที่ใช้ในการแสดงที่เป็นลักษณะเฉพาะของครูจตุพร รัตนวราหะ ได้แก่ ท่าเหลิ้ง ท่ากล่อมหน้า ท่าเอียงศีรษะ ท่ากล่อมไหล่ ท่าตีไหล่ ท่าพิศมัยเรียงหมอน ท่าจีบ ท่าเอนลำตัว การใช้เกี้ยวข้าง การตั้งเหลี่ยม และการประเ้า ตลอดจนวิธีการปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะที่หมคก่อนจังหวะและหลังจังหวะ รวมถึงวิธีการปฏิบัติท่ารำท่าบทยืดเหยียดท่าทางทุกคำพากย์และตีบทรวมคำพากย์

งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นตำราทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อครู ศิลปิน และบุคลากรทางด้านนาฏศิลป์ไทย เพื่อเป็นแนวทางในด้านการแสดงและการศึกษาต่อไป

This research aims at studying autobiography and performances of Jatuporn Rattavaraha including analysis of dance patterns and techniques of Totsakan in Khon performances of Ramayana Nangloi episode. Research methodology is based upon related documents, interviewing senior artists and dance experts, observing teaching and performances of this episode. And learning directly from Mr. Jatuporn Rattavaraha.

The research finds that dance of Totsakan in Nangloi episode can be divided into three different parts (1) Audience Scene, (2) Wooing Scene, (3) Embarrassment Scene. Each scene requires basic demon's dance patterns intermixing with natural movements. More importantly, it is found that Jatuporn Rattavaraha adds his own interpretation and delicate movements into the main dance patterns which were found in the head, shoulder, body, arm and hand movements. He also elaborates dance punctuality and interpretation beyond regular practice.

The thesis can be developed into a dance text book to guide the performances of Nangloi in the future.